

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Responsa Moralia In Causis Justitiæ Commutativæ De Restitutione & Contractibus

Heislinger, Anton

Ingolstadij, 1726

Casus XXIII. De Restitutione fructuum ex beneficio simoniacè obtento
perceptorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40194

straxit dandi singulis diebus Eleemosynam, non peccat contra iustitiam pauperum, nec his ullam tenetur facere restitutionem, si voto suo non satis faciat: ita nec confessarius ad hanc obligatus fuit ob eandem rationem ex solius religionis obligatione resultantem.

Accedit quòd probabilissimè officialis noster aliquantulum negligens in sui officii functionibus extiterit, ut

Dominus de eo amovendo cum Caajo consultaverit, atque ad consilium illius, in his præcisè consultens verbis, *videtur mihi Petrus aptior esse*, aliquam mutationem fecisse: quæ sola tamen non videntur determinasse dominum si non alia fundamenta cujusdam negligentie atque socordie in suo officiali deprehendisset.

C A S U S XXIII.

De Restitutione fructuum ex beneficio simoniacè obtento perceptorum.

Gerardus ut ad beneficium ex alterius morte vacans à Patrono præsentaretur, huic promittit certam pecuniam, v. g. centum Taleros, persolvendam, ubi ex ipsius Patroni præsentatione beneficium consecutus fuerit. Consentit utraque pars in propositam conditionem: subsequitur præsentatio, & ad hanc collatio beneficii. Ubi autem postea beneficiatus, ut promissis stare, à Patrono fuisset admonitus, provisus excusare se ceperat asserens, salvâ sua conscientia sibi neutiquam licitum esse implere promissa, cum numerando pecunias simoniae labem incurreret.

Q. 1. Num hac ratione beneficium simoniacè obtentum fuerit?

Q. 2. Quæ panæ in simoniacos fuerint statuta?

Q. 3. Num beneficiatus tum ipsum beneficium per simoniam mentalem aut realem acceptam, tum perceptos ex eo redditus teneatur restituere?

Q. 4. An simoniaca provisio beneficii sit invalida, & nulla, si ex utraque parte non sit completa?

Q. 5. An ob fictam promissionem pretii aquirens beneficium eandem nullitatem collati beneficii incurrat?

Q. 6. Num ordinarius simoniacè provisum rehabilitare possit ad taliter obtentum beneficium denuo obtinendum?

Sy-

SYNOPSIS,

§. I.

Resolvitur primum quæsitum.

Num hac ratione beneficium simoniacè obtentum fuerit?

1. **N**atura simoniae explicatur.
2. Gerardi promissio potuit fuisse vera, aut ficta.
3. Si vera fuerit, beneficium simoniacè oblatum fuit.
4. Idem tenendum, si fictè tantum.
5. Etiam fictè promittens peccavit graviter.
6. Et saltem in foro externo habebitur pro simoniaco.
7. Etiam ficta promissio ex parte Gerardi apparet simoniaca.
8. Afferuntur rationes volentium non esse simoniacam.
9. Quæ tamen solvuntur.

§. II.

Resolvitur secundum quæsitum.

Quæ pena in simoniacos fuerint statuta?

10. *Pena* in simoniacos beneficiales statuta enumerantur.

§. III.

Resolvitur tertium quæsitum.

Num beneficiatus tum ipsum beneficium, per simoniam mentalem aut realem acceptum; tum perceptos ex eo redditus teneatur restituere?

11. **M**era interna, ac purè mentalis simonia non annullat provisionem beneficii.
12. Percepti ex beneficio per realem simoniam collato, fructus sunt ante omnem sententiam judicis restituendi.
13. Licet illa infcio beneficiato à tertio commissa fuerit.
14. Eò quòd talis simoniaca provisio à juribus fuerit annullata.
15. Hinc & ipsam quoque taliter obtentum beneficium erit dimittendum.
16. Præsertim si provisor hujus fuerit conscius, sive contradixerit, sive non.
17. Nec obstat, quòd fide bona provisor non incurrat excommunicationem.
18. Aut quòd inculpabiliter ex ignorantia simonia fuerit commissa.
19. Excipiendus tamen casus, in quo inimicus provisi dederit pecunias.

- 20. Nec prodest protestatio conscii provisi, si beneficium tamen acceperit.
- 21. Trienniali tamen possessione acceptum & bona fide retentum beneficium prescriptum fuit.

§. IV.

Resolvitur quartum quæsitum.

An simoniaca provisio beneficii sit invalida, & nulla, si ex utraque parte non sit completa?

- 22. **O**bsolutionem solius pretii non incurruntur pene in simoniacos late.
- 23. Authores requirentes completam ex utraque parte simoniam.
- 24. Probabilis ad annullationem provisionis sufficit sola collatio beneficii.
- 25. Non obest cap. nobis de simonia.
- 26. Neque per hoc pene extenduntur ultra verba legis.
- 27. Datio & acceptio solius temporalis non inducunt excommunicationem.
- 28. Canon. quintus causa prima q. 3. non loquitur de casu, quo post intervallum re ipsa datur promissum.

§. V.

Resolvitur quintum quæsitum.

An ob factam promissionem pretii acquirens beneficium eandem nullitatem beneficii incurrat?

- 29. **C**oincidit hoc dubium cum facte promittente matrimonio.
- 30. Rationes. quod facte promittens connubium cum superstite ineundum, non contrahat dirimens criminis impedimentum.
- 31. Facte promittens matrimonium contrahit probabilis impedimentum dirimens ex crimine ortum.
- 32. Et facte promittens temporale, nullitatem provisionis hoc modo obtente.
- 33. Satisfit rationibus oppositæ sententiæ.

§. VI.

Resolvitur sextum quæsitum.

Num ordinarius simoniacè provisum rehabilitare possit ad taliter acquisitum beneficium denuo obtinendum?

- 34. **S**imoniacè obtinens beneficium, ad idem denuo obtinendum fit inhabilis.
- 35. Inhabilitas ista per se à solo Pontifice auferri potest.
- 36. Quid Episcopus circa rehabilitandum

Partis I. Casus XXIII. De Restit. fructuum ex Beneficio &c. 303
dum ejusmodi provisum possit, si hic bona fide ob simoniam a tertio commissam beneficium acceperit.

37. Si mala fide, communior à solo

Pontifice rehabitandum docet.
38. Probabilis tamen est opinio concedens Episcopo facultatem rehabitandi talem occultum simoniacum.

§. I.

Resolvitur primum quaesitum.

Num hac ratione simoniace obtentum beneficium fuerit?

PRO solutione notandum simoniam ad mentem D. Thomae in 4. dist. 25. q. 3. art. 1. § 2. q. 100. art. 1. esse studiosam voluntatem emendi, vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum. Ex qua definitione colligitur: ad simoniam requiri voluntatem deliberatam, ignorantiae inculpatae, & motus voluntatis non plenè deliberati exclusivam.

Secundò licet fiat mentio folius emptionis ac venditionis, verbis tamen istis significatur omnis contractus non gratuitus, vi cuius comparatur aliquid spirituale per temporale aut vicissim: venit autem hic sub nomine rei spiritualis omne id, quòd est aliqua saltem ratione super terrena ac temporalia elevatum, supernaturale, ac donum spiritus sancti, sive dein sit quidpiam reale, sive morale tantum, sive per modum actus, sive per modum habitus. Denique spirituali annexum dicimus, quod cum spirituali aliquam connexionem habet, quae potest esse vel antecedens, concomitans, vel subsequens. Primam connexionem habet jus patronatus ad praesentationem praesuppositum: secundam labor ministeriis sacris conjunctus, tertiam denique beneficia Ecclesiastica, officium divinum, & sacros ordines praesupponentia.

Quia autem Gerardus noster verè aut fictè tantum, solis scilicet verbis, sine animo se obligandi promittere pecunias patrono pro praesentatione potuit, ideo num in utroque casu simonia fuerit commissa, erit examinandum, itaque.

Dico primò: si Gerardus noster veram promissionem animo se obligandi patrono fecerat de pecuniis pro praesentatione exsolvendis, beneficium hoc verè simoniace obtentum fuerat. Ita communis; & constat ex definitione simoniae, quae dicitur studiosa voluntas emendi vel vendendi aliquid spirituale, vel spirituali annexum. Eadem assertio etiam probatur ex communiter recepta definitione simoniae conventionalis, quae tunc dicitur dari, quando intercedit conventio seu pactum ex neutra parte, vel saltem ex alterutra opere non completum: atqui in hoc casu tali pactum intercessit, & quidem jam completum ex parte rei spiritualis: ergo &c.

Dico 2. etiam si Gerardus noster

tan-

tantum fidei pecunias patrono promiserit ob factam presentationem persolvendas, vera tamen aliqua Simonia intercessit & hinc beneficium simoniace obtentum fuit. Ita Navarrus *comment. in cap. ultimum de simonia n. 10. Manual c. 23. n. 106. §. est autem. Gonetus dissertat. Theol. de opini: prob. 149. Friderich. de simon. cap. 2. §. 1. num. 24. prob. est* in hac hypothese nullum verum pactum ob veri consensu à Gerardo non prestiti defectum celebratum fuerit, nihilominus patronus spirituale dedit pro temporali, presentando scilicet Gerardum ad beneficium, ut ab hoc promissam sibi pecuniam postea reciperet: ergo commissa fuit à patrono simonia mentalis. *Prob. conf. ex cap. tua nos 34. & ca. mandato ultimo de simonia. vera simonia mentalis committitur, quando nullo pacto precedente, sed solo animi affectu datur aliquid spirituale, ut temporale aquiratur, aut vicissim aliquid temporale ut spirituale aquiratur.*

Conf. Patronus presentavit Gerardum ut compensaturus ex justitia pecunias sibi à Gerardo promissas, casu quo hunc presentaverit, item animo Gerardum obligandi ad dandas postea promissas pecunias: ergo veram mentalem simoniam commisit, presentim cum Gerardum animus, atque intentio Patroni non latuerit.

5 Dico 3. Gerardum nostrum ob suam fictam promissionem saltem graviter peccasse, licet ponatur nul-

lius simoniae reus, ita Lessius *lib. 2. de just. capite 35. num. 11. Wiestner. de simonia. Schmalzgrueber num. 49. hoc cit. Reiffenstuel num. 130. prob. qui alteri dat grave scandalum, & ficta sua promissione perniciosè, atque sacrilegè mentiendo inducit alium ad peccatum simoniae committendum, est gravis peccati reus: ergo: ant. prob. peccat graviter juvenis, qui ficta sub promissione matrimonii puellam ad concedendum sibi usum sui corporis inducit: ergo &c.*

Dico 4. Gerardum nostrum saltem in foro externo ut simoniacum habendum, usquedum fictionem suam internam Judicibus comprobaverit: ratio est, quia posuit externum opus simoniacum, & supponitur mens conformata fuisse verbis & operi externo.

Conf. fidei promittens matrimonium in foro externo habetur pro vero sponso.

Major difficultas erit decidere, num ex parte Gerardi fidei paciscentis pacto fuerit verè simoniaca? ut talem agnoscunt Navarrus *comment. ad cap. fin. de simonia n. 10. & Manu. c. 23. num. 106. v. est autem. Gonetus Dissert. Theolog. de opinione probabili num. 149. Friderich. hic cap. 2. §. 1. num. 24. Probant hoc modo: Juxta D. Thomam 2. 2. q. 100. art. 2. ad 5. simonia est pecunià sibi parare viam ad obtinendam rem spiritualem: sed noster beneficiatus paravit sibi viam promissis fidei pecuniis ad hoc benefi-*

beneficium: ergo commisit simoniam.

Prob. 2. Gerardus hac sua ficta rei temporalis promissione intendebat obligare Patronum ad conferendum spirituale: ergo jam est verum, quod aliquo temporali consecutus fuerit spirituale. Prob. conf. ipsa promissio est aliquid temporale pretio aestimabile, onerosum quid, & multis periculis obnoxium, ergo &c.

Conf. ut committatur simonia, sufficit vera promissio, nec ipsius pecunie solutio est necessaria: ergo neque vera promissio erit necessaria, sed sufficit ficta. Prob. conf. ideo sola vera promissio sufficit, & non requiritur actualis solutio pecunie, quia per solam promissionem jam acquiritur spirituale, sed hoc etiam obicitur per solam promissionem fictam: ergo etiam hoc sufficit. in utroque etenim casu pecunia est ratio & causa dandi & accipiendi spirituale.

Conf. 2. D. Thomas cum communi sub peccato gravi in conscientia deceptorem obligat ad ducendam puellam, quae ad flagitium sub ficta promissione ab illo fuerat ita inducta, ut fictio exterius non potuerit adverti: ergo etiam talis deceptor commisit simoniam prob. conf. ideo prior obligatio tali deceptoris imponitur, & hic pro vero promittente habetur, quia ficta talis promissio aequiparatur verae, eod quod id ipsum ac vera operetur: atqui hoc etiam factum fuit in hoc casu: ergo &c.

Conf. 3. fictè promittens iudici pecunias aequè censetur huius corruptor, ac alius verè promittens: ergo etiam aequè simoniacus est, qui fictè promittens pecunias ob hanc promissionem acceptat spirituale, ac simoniacus est, qui ob veram promissionem beneficium acceptat. Prob. conf. quod in iudicis est corruptio, id in beneficiis Ecclesiasticis est simonia.

Hactenus attulimus rationes volentium Gerardum nostrum verae cujusdam simoniae reum fuisse: qui magis in hoc favent Gerardo, cum Cajetano, Soto, Rodriguez, Suarez, Lessio, Layman. Palao *traff. 27. disp. 3. q. 6. num. 2. Et aliis* à simoniae labe beneficiatum nostrum absolvunt, eod quod ad hoc vitium incurrendum requiratur animus emendi spirituale pro temporali: atqui ubi nulla vera intercesserat promissio, non aderat animus obtinendi spirituale pro temporali: ergo &c.

Prob. 2. Ut vera simonia committatur, necessariò debet aliquid intervenire, quod respectu ita paciscentis habeat rationem pretii: atqui nulli tale intercesserat, prob. m. nec ipsa pecunia promissa, nec ipsa actualis, ficta tamen, promissio habet rationem pretii: ergo &c. prob. ant. quoad primum membrum: ut aliquid habeat rationem pretii in actu secundo, est necessarium, ut adsit animus illud dandi pro spirituali: sed hic animus non adsuit: ergo res promissa non habet rationem pretii:

Q9

pretii: prob. etiam alterum membrum ejusdem antecedentis: promissio ficta etsi ponatur esse pretio æstimabilis, hæc tamen non offertur in pretium accipiendi beneficium, sed tantum conditio est, qua offertur pretium pro beneficio: ergo &c.

9 Verum ad horum Authorum rationes responderi verosimiliter potest cum distinctione: ad simoniam requiritur animus emendi spirituale pro temporali, hoc est, requiritur animus, aut verè se obligans ac promittens temporale: aut fictè tantum, exterius tamen simulatè promittens temporale, ut aquiratur spirituale, conc. requiritur determinatè tantum animus verè se obligans, & verè promittens temporale pro spiritali, negatur M. & sic distincta minore, negatur conf. animus itaque emendi, hic idem sonat, ac animus comparandi spirituale ab alio mihi conferendum ex intentione obtinendi à me pro spiritali aliquid temporale sibi exterius promissum.

Ad 2. Rationem responderetur transm. ant. quod scilicet debeat

aliquid intercedere, quod veram rationem pretii habeat; negatur tamen, quod ad hoc requiratur, ut sit pretium verè promissum. Si dicas, non fore pretium in actu secundo tale: Resp. ab adversariis non fuisse probatum, quod debeat esse pretium in actu secundo, dein ut pretium sit in actu secundo tale, requiritur, ut non tantum sit promissum sed etiam ut actu sit perfolutum: sicut itaque Authores non requirunt ad simoniam, ut pretium sit actu solum sed aiunt sufficere, si fuerit promissum, ita etiam strictioris sententiæ patroni defendunt, sufficere ad rationem veri pretii in ordine ad committendam simoniam, si pretium etiam fictè fuerit promissum, modò res spiritalis, pro cuius comparatione erat promissum, fuerit intuitu hujus fictæ promissionis reddita, & acceptata. Videturque hæc mens Pontificum & Ecclesiæ esse, ut sufficiens medium ad impediendas simoniacas collationes beneficiorum adhibeatur.

§. II.

Resolvitur secundum Quæsitum.

Quæ pena in simoniacos fuerint statuta?

10 **L**icet diversæ penæ diversi generis simoniis statuta fuerint, hoc tamen loco agemus solum de illis, quæ per simoniam in beneficio Ecclesiastico commissam incurruntur. circa quod omnibus est certum,

quod nulla pena vel ipso jure vel facto vi SS. Canonum incurrenda statuta fuerit in reos solius simoniæ mentalis. Colligitur hoc ex cap. ult. de simonia: in hoc enim agitur de simonia, quæ nullo pacto, sed affectu

affectū animi precedente committitur; hoc est, quæ purè mentalis est, additur etiam postea: in quo casu delinquentibus sufficit, per solam penitentiam suo satisfacere creatori.

Præterea cum simonia in acquisitione hujus beneficii commissa non fuerit confidentialis, sed vel conventionalis, mixta, aut realis, ideo advertimus, à realem committentibus incurrì primò Excommunicationem ipso facto tam à dante, quam à recipiente vi *extravagantis: cum detestabile 2. simonia.*

Secundò. Quòd vi hujus ipsius modò citate *extravagantis* quælibet talis collatio & provisio sit nulla, nullum jus taliter simoniacè promotò conferens.

Tertiò vi *cap. nobis fuit 27. de simonia.* Eiusmodi simoniacè promotus ad idem beneficium obtinendum sit inhabilis.

Quartò cum aliis titulo colorato possidentibus beneficium triennalis hujus possessio profit, hæc simoniacè ingressis aut intrusis nequaquam proderit: ita Gomez in *Regul. de Triennali possessione q. 12.* cum aliis communiter.

Quintò Mediatores, seu suam operam interponentes ut beneficium simoniacè obtineatur, excommunicationem ipso facto incurrunt, casu quo executio ex utraque parte fuerit completa; ita habetur in *citata extravagante 2. bot. tit.*

Sextò Pius V. statuit, ut tales simoniaci ipso jure inhabiles fiant ad omnia alia beneficia: defendunt tamen Navarrus *consil. 92. de simonia* Suarez *c. 58. n. 12.* cum aliis hanc ad alia & à simoniacè collato diversa beneficia obtinenda inhabilitatem ante latam declaratoriam sententiam commissi simoniaci criminis nequaquam incurrì,

§. III.

Resolvitur tertium quæsitum.

An beneficiatus tum ipsum beneficium persimonia mentalem aut realem, acceptum, tum perceptus ex isto redditus teneatur restituere?

SI in collatione beneficii tantum mentalis simonia intervenierit, ut externè nullum etiam implicitum pactum innotuerit, valida illa erit, si ex nullo alio capite quoddam vitium contraxerit, hinc fructus quoque ex tali præbenda perceptos nequaquam restituere beneficiatus tenebitur, cum ex nulla dispositione tum juris naturalis, tum Ec-

clesiastici iisdem privatus appareat: ita cum Sanchez in *opuscu. lib. 2. cap. 3. dub. 105. n. 5.* sentiunt Cajetanus Angles Diana *part. 4. tract. 4. resol. 168.* qui ultimus etiam citat. D. Thomam 2. 2. q. 100. art. 6. ad 6. Quæstio itaque ad solam simoniam realem, & mixtam devolvitur, de purè conventionali enim non potest institui quæstio, eò quòd illa
Q 9 2 sola

sola supposita nullum spirituale beneficium collatum fuerit, & consequenter nec reditus ex simoniace obtento beneficio percipi potuerint.

12 Dico 1. Nullus beneficiatus, qui per simoniam realem à se scienter commissam obtinuit beneficium, potest fructus ex illo perceptos retinere, sed debet illos restituere, & quidem ante omnem sententiam iudicis: ita cum communi Navarrus Covarruvias, *Reg. peccatum: p. 2. c. 8.* Lessius *lib. 2. de Just. c. 35. n. 166.* Suarez *lib. 4. de simonia: cap. 60. n. 3.* Laym. *lib. 4. tract. 10. c. 8. n. 23.* Prob. conclusio ex enumeratis antea panis in simoniacos beneficiatos latis, quas inter est etiam annullatio talis provisionis *vi extravagantis 2. cum detestabile: de simonia.*

13 Dico 2. Pari modo erunt restituendi fructus, qui percepti fuerunt ex beneficio, licet non ipse provisor beneficiatus commiserit simoniam realem, sed alius pro ipso suffragia, vel presentationem, aut collationem pecuniâ emerit, etiam in scio ipso provisor, ac iudicante omnia legitime ac canonicè facta esse. Ita communis DD. prob. conclus. talis beneficii provisio est ipso jure nulla: ergo fructus ex illo perceptos non potest reddere suos, sed debet restituere. Prob. ant. ex *cap. nobis fuit 27. de simonia, & penult. de election.* Et quod fructus dimittere teneatur, ubi simoniam intervenisse cognoverit, colligitur ex *cap. sunt 23. de simonia: §. quamvis & can. quicumque 1. q. 5. restituten-*

di tamen juxta Suarez nequaquam erunt fructus bona fide consumpti, aut tanquam condignum sui ministerii stipendium percepti.

14 Prob. eadem concl. 2. Si tales fructus non essent restituendi, ratio foret, quia restitutio est in panam constituta, taliter autem simoniace quidem, bona tamen fide provisor beneficiatus nullam commiserat culpam, & consequenter nullam quoque panam fuerat promeritus: hæc ratio nulla est. Prob. m. nullitas talis provisionis non fuit duntaxat in panam statuta, sed ex eo vel maxime resultat, quod talis provisio non sit canonica, nec juxta solemnitates ab Ecclesia ad illius valorem essentialiter necessarias celebrata: ergo hæc ratio nulla est. Prob. ant. jus Canonicum damnat, & valere non vult quascunque beneficiorum provisiones, in quibus aut simonia aut intrusio intervenierint. Ergo tales provisiones sunt nullæ ob defectum debitæ & ab Ecclesia requisitæ solennitatis.

Conf. etiam alii actus & contractus si debitæ à jure requisitis solennitatibus & præscripta ad illorum valorem formâ careant, sunt ipso jure nulli, etsi celebrantes tales actus bona fide processerint: ergo etiam talis provisio: prob. ant. contractus pupillorum & minorum, professiones religiosæ, matrimonium non valent, si debita forma eisdem desit. Ergo.

15 Dico 3. Præter fructus perceptos etiam ipsum mediante tali reali simonia

simonia obtentum beneficium à beneficiario erit restituendum, etsi hic ignarus commissit à tertio simonia accepit beneficium. Prob. collatio tali modo facta non subsistit, consequenter nullum jus in beneficium in provisum erat translatum, ant. constat ex dictis, non enim est canonica: ita sentiunt Navarrus: Man. Covarruvi: Lessius, Suarez, Layman, Pyrthing locis superius citatis. Prob. 2. talis simoniace provifus est omnino effectus inhabilis ad illud beneficium retinendum, vel denno accipiendum: ergo non potest illud retinere: anteced. constat ex cap. nobis fuit 27. § 33. de simonia juncta glossa: & cap. penultimo de Elect.

16 Dico q. Multò magis ad dimissionem beneficii, atque restitutionem fructuum erit obligatus beneficiatus, qui scivit ab alio datum in pecuniam, & non contradixit: vel si etiam contradixerit, nihilominus tamen beneficium acceptaverat, optimè gnarus, ante hujus collationem simoniacum pactum intervenisse, conclusio constat ex cap. 33. de simon. § cap. penult. de Elect.

17 Ob. contra: qui bona fide accepit beneficium ignarus à tertio circa illud simoniam fuisse commissam, non incurrit Excommunicationem: ergo neque pœnam alteram, quæ est annullatio talis provisionis: prob. conf. ideo non incurritur pœna Excommunicationis, quia taliter provifus innocens est: ergo &c. R. con. ant. neg. conf. & suppositum, quòd

annullatio sit pœna in odium provifus statuta sed in odium tertii committentis simoniam R. 2. annullationem non habere puram rationem pœnae, uti constat ex dictis.

Ob. 2. Potest esse, ut etiam ij, qui 18 simoniace voluerunt provifum promovere, ignoraverit, quòd committant simoniam: ergo si etiam provifus hujus erat inscius, non tenebitur dimittere beneficium R. neg. conf. quia tamen collatio talis irrita fuit prout tenet D. Thomas, cum communissima ex cap. 23. 24. § 33. de simonia, ac canone quicumque 1. q. 5. plura de veritate hujus conclusionis videri possunt apud Suarez c. 57. num. 35. de simonia. Monemus tamen beneficiatum, qui ignorantia inculcata laborans nescivit à tertio committi simoniam: aut qui contractum simoniacum per inculpam ignorantiam celebravit, nequaquam fuisse redditum inhabilem ad illud beneficium, si ei conferatur de novo sine dispensatione secundo accipiendum.

19. Obji. 3. si alius collationem beneficii annullare potest, si conferenti, presentanti &c. det pecunias, vel promittat, tunc quilibet mihi insensus, ut collationem annullat, potest ob hunc finem dare pecunias. Hoc autem videtur esse nimis durum: ergo. R. neg. seq. ex citato enim cap. 27. constat exceptum esse casum, in quo inimicus occultè ac per fraudem pecuniam dederat, ut & collationem beneficii reddat invalidam, & me

ad illud accipiendum inhabilem.

- 20 Ob. 4. potest contingere, ut providendus certus de voluntate tertii promittentis pecunias, contra hoc protestetur, in hoc casu non potest dici, num provisio sit valida, vel nulla? R. cum distinctione vel facta contradictione providendus tamen acceperat beneficium, vel hoc non acceperat? si non obstante contradictione sciens ante collationem pecunias promissas aut datas fuisse, beneficium tamen acceperat; facta in talibus circumstantiis acceptatio beneficii juxta auctores erit tamen nulla; & a juribus irritata: quod si autem horum ignarus fuerit providendus, quia tamen metuit, ne tertius daret pecunias, expresse contradixerat, valebit provisio, etiam si tertius pecunias solverit.

- 21 Ob. 5. si provisio beneficii ignorantibus & bonæ fidei beneficiario collata nulla esset ac irrita, ob pecunias à tertio datas, vel promissas, possessio beneficiorum esset incertissima. Prob. modò post aliquot annos ejusmodi datio pecuniæ manifestaretur, deberet etiam innocens

beneficiarius suam præbendam dimittere. Ergo &c. R. neg. sequelam. Ratio est, quòd beneficiarius bona fide, & ignarus pecuniæ pro se data præbendam suam præscribat, si illam per triennium tali bona fide possederat, ita habetur in *Regula 33. Cancellaria* & defenditur à *Gomez in Reg. de triennali possess. q. 12. Vgol. tab. 4. c. 6. §. 9. Suarez c. 57. n. 39. Lesho c. 35. num. 140.* Ex istis, que in hoc §. adduximus, sufficienter constat, & provisionem beneficii esse nullam, & fructus ex illo perceptos consequenter restituendos esse, si simonia realis vel ab ipso proviso, vel à tertio intervenerit: Verum cum in casu præfati nulla realis & ex utraque parte completa ponatur commissã fuisse, sed spirituale quidem datum, temporale autem pretium promissum quidem fuisse, non tamen adhuc perfolutum, ideo ulterius examinandum, Num idem quoad annulationem beneficii, & obligationem restituendi ex hoc perceptos fructus sentiendum sit, de simonia mixta seu ex una tantum parte completa.

§. IV.

Resolvitur quartum quæsitum.

An simoniaca provisio beneficii sit invalida, & nulla, si ex utraque parte non sit completa?

- 22 **E**X superiore §. Constat, inter alias penas in reales simoniacos latas esse annulationem simoniacæ provisionis. Dubitatur modò, num hanc incurrat, qui spiri-

tuale beneficium post veram pretii temporalis promissionem actu quidem recepit, necdum tamen promissam rem temporalem perfolvit.

Communiter quidem omnes 22 Docto-

Doctores tradunt, nullam penam in simoniacos reales statutam incurri, licet promittens solvendo pretium ex sua parte simoniam compleverit, spirituale tamen beneficium ab altero necdum acceperit. Ratio hujus ab omnibus communiter defensa sententia est; quod iura pœnas in simoniacos statutaria semper exigant, ut res spiritualis fuerit tradita: ergo ubi hæc non fuerit tradita, non incurta fuit pena. Prob. conf. ut incuratur in certum crimen statuta pena, debet actus in illa ratione esse completus, & perfectus, sub qua à juribus puniatur: ergo &c. verum cum in præfenti casu beneficium spirituale à Gerardo jam fuerit acceptum: ipsa tamen pecunia, quam verè Patrono ut pretium pro facienda sui præsentatione promissam supponimus, necdum tradita, hinc modò examinabimus, an simoniaca provisio beneficii sit nulla, modò spirituale sit traditum atque acceptatum, etiam si promissum in compensationem hujus pretium alteri persolutum non fuerit.

23 Ut collatio simoniaca beneficii sit invalida, & à juribus annullata, ex utraque parte simoniam ipsa executione completam requirunt Gutierrez lib. 1. Canon. qq. c. 9. n. 14. Navarrus, Zerola, Covarruvias, Salzedo, Bernardus Diaz. Flamin Paris. Man. Rodriguez, Valentia, Lessius, Suarez, Gonzalez, Layman, Zæsius, Reiffenstuel, P. Pichler & alii.

Dico, pœnas in simoniacos reales constitutas quoad annullationem collati simoniacè beneficii probabilis etiam incurri, quando spirituale datum & acceptum est, licet pretium nequaquam persolutum fuerit, ita tenent Divus Thomas 2. 2. q. 100. art. 5. & 6. Cajetanus 2. 2. q. 100. art. 6. & tom. 2. opuscu. tract. 9. de simon. q. 2. Sotus l. 9. de just. q. 8. art. 1. Valent. tom. 3. disp. 6. q. 16. p. 6. Tolerus l. 5. sum. c. 92. n. 3. Garcias p. 8. de Benef. c. 1. n. 28. & à n. 32. Palao de simon. Disp. 3. pu. 27. n. 4. eandem sententiam tenent Hostiensis in cit. cap. nobis V. soluturos: de simonia Abbas ibidem n. 3. Pyrrhing de simon. sect. 4. n. 100. Probatur conclusio in can. eaque causa 1. q. 3. habetur eaque à sanctis Pontificibus de simoniis statuta sunt, nos quoque & iudicio S. Spiritus & Apostolica auctoritate firmamus, quid quid ergo vel in sacris ordinibus, vel in Ecclesiasticis rebus, vel data, vel promissa pecuniâ acquisitum est, nos irritum esse, & nullas unquam vires habere censemus. Ex hoc infero: ergo collatio beneficii propter promissionem pecuniæ irrita est, & nullas vires habet.

Sed quando aliquis ob promissam pecuniam obtinuit præsentationem, & dependenter ab ista beneficium: fuit aliquid spirituale beneficium acquisitum promissa pecuniâ: ergo talis acquisitio est irrita, & nullas vires habet, consequenter pena simoniis imposta jam fuit

fuit incurfa, licet ex utraque parte executio non fuerit subsecuta.

Conf. qui sub promissione pecuniae recepit ordines, recepit hos simoniace: atqui recipiens ordines simoniace est ab his suspensus: ergo sub promissione pecuniae recipiens ordines ab his est suspensus: ergo licet ex utraque parte nondum sit completa simonia, tamen incurritur pena simoniacis realibus constituta: major est certa, min. prob. *ex extravagante 2.* quod si autem in ordinationibus simoniacis incurritur, etiam incurritur in simoniaca beneficii acquisitione: ergo &c.

Conf. 2. *in cap. 2. de confessis, & cap. penult. de simonia: ibi promissionem vel iuramentum ab illo recipiens.* Item *in cap. nobis: eodem titulo* electio sub promissione pecuniae facta, dicitur esse penitus reprobanda, hoc est ipso jure nulla, juxta Felinum *in cap. insinuatam de simon:* & Garciam superius citatum.

Conf. 3. Tota malitia simoniae consistit in hoc, quod de re spirituali pro re temporali paciscar, & quodam temporali comparem spirituale: atqui hoc totum fit per contractum & acceptationem rei spiritualis pro temporali promisso: ergo per solum contractum & acceptationem rei spiritualis jam datur tota malitia simoniae, & subsequens in se verè simoniaca solutio nullam novam, & specialem simoniae malitiam superaddit, aut continet, sed hanc solummodo complet; non secus ac solutio pretii complet em-

ptionem antea cum altero celebratam.

Confirmatur 4. in sententia aduersariorum aliquis ex sua malitia & fraude lucrum referret; ergo non videtur illa admitenda. Prob. ant. qui non solvit pretium post factum contractum, & acceptatum spirituale beneficium committit fraudem & dolum; & tamen beneficium taliter simoniace collatum & acceptum non tenetur dimittere, præcisè ex eo, quia pretium non persolvit: si autem solveret promissum pretium, teneretur beneficium dimittere: ergo aliquis ex sua astutia reportaret fructum, & esset melioris conditionis, quam ille, qui solvit promissum pretium.

Conf. quinto: sacri Cañones annullarunt simoniacam collationem beneficii *in cit. cap. ea quæ: causa 1. q. 3.* ut hac annulatione impedirent simoniacam beneficiorum acquisitionem: ergo eùm acquiratur simoniace quoddam beneficium, quando ob promissum pretium temporale confertur beneficium, licet persolutum pretium non fuerit; ideo etiam talem acquisitionem citati canonis dispositio continet, atque annullat. Hinc sapienter advertunt Authores, quando Jura statuunt penas *in dantes vel accipientes* non esse intelligenda de dantibus aut accipientibus pecuniam, sed de dantibus aut accipientibus spirituale pro pecunia. Restant solvenda rationes quas opposita, & ab autoritate, & à ratione etiam probabilis sententia

sententia pro se adducere consuevit.
 25 Obji. 1. Contra dicta: in cap. nobis superius citato asseritur, quod ejusmodi electio simoniam sit irritanda, reprobanda, & rescicienda ergo non est ipso jure nulla: R. dist. ant. dicitur esse irritanda &c. hoc est quod per sententiam declaratoriam Judicis sit pronuntiandum intervenisse simoniacam pactionem; ideoque jure irritam esse talem electionem, vel collationem, conc. quod non antea sed primum post sententiam judicis sit irrita: neg. in pluribus locis utriusque juris invenire est, quod id, quod in unico loco dicitur irritum, atque inane, alibi dicatur irritandum sive declarandum irritum per sententiam judicis. Vide de hoc P. Pyrrhing lib. 5. tit. 3. sect. 4. num. 98.

26 Obji. 2. pœnæ præsertim graves, & quæ ipso facto incurruntur, quantum fieri potest, restringendæ sunt: ergo dicendum, quod hæc pœna simoniæ reali imposita non incurritur ante sententiam judicis.

Conf. censenda est lex velle punire actum completum, sive delictum perfectum, & consummatum: sed ante solutionem pretii delictum necdum est consummatum, ergo &c.

R. dist. ant. sunt restringendæ, si non detur clarus tenor verborum legis, & iste sit dubius: conc. si hic clarè obset, & de sensu verborum legis nullum detur dubium: negatur: Si leges solùm dicerent, quod simonia realis incurrat annullatio-

nem collati taliter beneficii, non deberet extendi hæc pœna in simoniam, non ex utraque parte, sed sola collatione rei spirituali completam: verum cum citati à nobis textus expressè hanc pœnam etiam extendant ad concessionem beneficii ob promissionem pretii etiam necdum soluti simoniacam, etiam hanc illa reprobatione comprehensam esse non gratis, sed cum fundamento asseritur. Clara instantia circa hoc habetur in censura, homicidium committenti imposito; etiamsi enim mandans non sit propriè homicida, quia tamen expressè irregularitas etiam in mandantem homicidium fuit lata, hinc etiam mandans evasit irregularis, nec sufficit ad hujus excusationem, dicere, quod pœnæ sint restringendæ. Ad confirmationem pariter respondeo, dist. ant. censetur punire actum completum in illa specie, quam significant verba, quæ exprimunt actum, pro quo fuit lata pœna, conc. completum in alio genere negatur: habetur clara instantia uti jam insinuavimus in mandante homicidium, & in ipso homicidio.

Ob. tertio. Juxta nostra principia 27 etiam acceptio, & datio solius rei temporalis absque datione & acceptione spiritualis rei inducerent excommunicationem, quæ est in simoniacos lata: ergo sicut istud nos ipsi negamus, ita etiam negandum, quod solius rei spiritualis datio, & acceptio inducant pœnam in simoniacos
 R r

niacos latam. Prob. ant. in 1. & 2. *extravag. de simonia*: excommunicantur tam dantes, quam accipientes temporale quippiam, pro Ecclesiastico beneficio, vel religionis ingressu: ergo solum dantes temporalia erunt excommunicati: vel si dicimus, quòd hic textus sit intelligendus de dantibus, vel accipientibus temporale quando simul datum fuerit spirituale tunc etiam hoc idem dicendum erit de textu, qui nobis videtur facere, & pro nostra sententia fuit citatus. Respondeo aliunde constare, quòd jura Ecclesiastica pœnis in simoniacos decretis principaliter intendunt impedire collationem, & acceptionem simoniacam rerum spiritualium, non autem ipsam acceptionem, & dationem rei temporalis, ut obtineatur spirituale: ergo jam habetur ratio dicendi, quòd in cit. 1. & 2. *extra vaganti*: de simonia non sit sermo de solis dantibus, & accipientibus temporalia, quin datio & acceptio spiritualis rei subsecuta fuerint. Secundò; cum pretium datum retineri non possit ab accipientibus, si spirituale non vicissim reddiderint, ob quòd solum res temporalis fuerat tradita, non videtur opus fuisse, ut excommunicatione latâ tales à receptione rei temporalis absterrentur, cum aliàs pretium temporale non possint suum facere, si spirituale non vicissim reddiderint; datum enim ob causam, causâ non secuta, non subsistit

Tertiò, causa impellens ad pœnas

in simoniacos statuendas est irreverens tractatio rei spiritualis, atqui hæc necdum est irreverenter tractata, si solum pretium fuerit perfolutum bene autem si beneficium spirituale pro pretio perfolvendo fuerat jam traditum.

Ob. 4. *Ex Canone quintò. Causa 28 1. q. 3.* ubi decernitur hæc pœna, si quid spirituale fuerit datum, data, vel promissa pecuniâ, nil probatur pro nobis, prob. illa decisio est intelligenda vel de casu, quo post intervallum re ipsa datur, quòd prius tantum fuit promissum; si enim hoc contingit, completur simonia realis, pœnæque incurruntur, & retrotrahuntur ad tempus pactionis præterite: vel intelligendus erit ille textus de citatione per sententiam decernenda. R. neg. ant. etenim sine ullo fundamento merè gratis, & præcisè ad defendendam suam sententiam, quam nulla alia ratione probare adversarii possunt, affirmatur, in ficto ab adversariis sensu: textum citati *Canonis quinti causa 1. q. 3.* intelligendum esse cum restrictione ab adversariis. Secundò; Pontifex dicit: *data, vel promissa pecunia*: ergo *to datum* distinguit à promisso: consequenter sola promissio sufficit: aliàs non fuisset opus particulâ disjunctivâ *vel*. Tertio pariter posset dici, quòd solum mandans homicidium si non accesserit etiam illius physicus in homicidium influxus, non incurrat irregularitatem, eò quòd pari modo Pontifex dicit, mandantem, si postea etiam physicè

physicè influxerit in homicidium, incurere irregularitatem, ita ut ab ista mandans immunis sit futurus, si mandato suum in alterius homicidium influxum physicum non adjunxerit. Aequali facilitate fati sit alteri adversariorum responsioni volentium textum *Canonis quinti causa 1. q. 3.* duntaxat intelligendum esse de irratione taliter factæ collationis per sententiam primùm decernendam. Sic enim argumentor: textus dicit. *quidquid in Ecclesiasticis rebus vel data, vel promissa pecunia acquisitum est, irritum esse, & nullas unquam vires habere censemus.* Ergo talis simoniaca collatio beneficii non primùm per sententiam evadet irrita. Prob. consi. si tunc primùm fieret talis, non esset verum, quòd *nullas unquam vires habuerit*, cum valuerit usque ad prolationem hujus sententiæ; & etiam constanter voluisset, si sententia quocunque ex capite non fuisset lata: ergo cum Pontifex censeat eam nullas unquam vires habituram, ante sententiam istam jam fuit irrita

ejusmodi simoniaca collatio beneficii.

Ex his sufficienter judicamus probatum fuisse, sententiam, quæ affirmat simoniacè obtentum sub promissione pretii beneficium verè inducere pœnam nullitatis statutam, hoc est irrationem taliter collati beneficii, sive dein sit vera simonia realis, sive non; adest enim talis textus, qui absolutè affirmat irritum esse, quidquid in Ecclesiasticis rebus vel data, vel promissa pecunia acquisitum est: sive dein hæc simonia sit dicenda realis sive mentalis, verùm quia opposita sententia negativa etiam sua autoritate nequaquam est destituta, ita huic in praxi nos poterimus conformare, ac taliter simoniacè promotus beneficiatus usquedum sententiam contra se latam intellexerit, in taliter obtento beneficio bona fide poterit persistere. Etenim ad *cap. ea que: causa 1. q. 3.* respondent his pœnis simoniacos affici posse per sententiam primùm ferendam.

§. V.

Resolvitur quintum quæsitum.

An ob fictam promissionem pretii accipiens beneficium eandem nullitatem collati beneficii incurrat?

29 Videtur hoc dubium coincidere cum illa quæstione, quæ in materia de impedimento criminis moveri solet, an scilicet impedimentum istud incurrat, qui tantum

fictè, ac non animo se obligandi alteri promisit matrimonium post occisum priorem conjugem cum supersite ineundum.

Excusant autem ejusmodi fictè, 30
R r 2 ac

ac non serio promittentem futurum connubium, ab incurso impedimento criminis, Henriquez *lib. 12. cap. 14. n. 3.* Saa verbo *Matrimonio: ubi de impedimento n. 7.* Man. *1. tom. san. cap. 229. n. 7.* Gaspar Hurtado *disput. 23. difficul. 2. n. 9.* & probabile putat Laym. *lib. 2. sum. tract. 10. pacto 4. n. 4.* Perez *disp. 23. sect. 4. n. 2.* Illung *tract. 6. disp. 9. n. 84.* Pyhring *de imped. criminis n. 15.* Schambogen, König Reuffenstuel, Schmalzgrueber.

Hancque suam opinionem ita probant, impedimentum hoc fuit latum in promittentes: ergo in verè promittentes, atqui facta & non animo se obligandi facta promissio non est vera promissio: ergo in taliter fictè promittentes non est latum impedimentum criminis.

Secundò verba in pœnalibus maxime sunt accipienda, & intelligenda propriè: sed facta promissio non est vera, & propriè dicta promissio: ergo pro hac non fuit lata lex constituens impedimentum criminis in promittentes matrimonium.

Tertiò etiam lata fuit irregularitas pro rebaptizantibus, & excommunicatio pro hæresin profitentibus: & tamen, qui fictè tantum rebaptizat, & hæresin non tamen ex animo profert, istas pœnas non incurrit ergo &c.

Quartò: Jura videntur exigere promissionem ex se sufficientem ad sponsalia, sed ad hæc ex communi requiritur vera, & non sufficit solum ficta promissio. Ergo &c.

Ex opposito etiam à fictè promittente matrimonium, impedimentum criminis incurri, defendunt Joan. Andr. *in cap. significasti 6. de eo qui duxit in matrimonium num. 2. sine:* Antonius de Butrio, Ancharan, Elex. de Nevo, Barth. à Ledesma, *de matrim. dub. 58. concil. 5.* Sanchez *lib. 7. de matrim. disp. 79. num. 10.* Gutierrez *de matrim. c. 105. num. 28.* Coninck *Disp. 31. num. 57.* Palao *tract. 28. Disp. 4. p. 12. n. 11. &c. 12.* Gonzalez *in cap. fin. de eo qui duxit &c.* Engl. Fundant se in eo, quod in *cap. significasti: de eo qui duxit:* indicetur sufficere, si vir vivente uxore fidem dederit alteri: videlicet adulteræ de matrimonio contrahendo, hæc autem verba verificantur unius promissio: ergo &c.

Secundò: ex promissione non serio facta, & cujus fictio non cognoscitur, æquè nascitur anfa occidendi conjugem, ac ex vera promissione: ergo cum jura hoc impedimentum constituerint ad dictam occasionem tollendam, judicandum est, quòd promissioni apparenter veræ hoc impedimentum etiam statuerint.

Rationes modò allatæ, & in utramque partem circa contrahendum impedimentum criminis pugnantes, applicari totæ quantæ possunt præsentì controversiæ, quæ de incurrendis pœnis in beneficiatos simoniacos latæ fuerunt: prout cuilibet vel obiter rem consideranti quantocius clarescet.

Suppo-

32 Supposita itaque veritate sententia, quae defendit, ut pena annulationis in obtinentes simoniace beneficium constituta à sacerdotibus contrahatur, sufficere, quòd beneficium fuerit collatum, licet promissio pretii tantum facta, non autem hujus solutio subsequuta fuerit, supposita, inquam, hac sententia probabilius mihi videtur, clericum, qui fictè tantum promittendo temporale, obtinuerat officium, verè incurrisse penam annulationis, in simoniace obtinentes beneficium, statutum.

Ratio id persuadens est: Ecclesia inflictione harum penarum voluit efficaciter impedire omnem simoniacam collationem beneficiorum: ita ut neque per viam promissionis, neque actualis solutionis pretii temporalis imposterum obtineretur aliquod beneficium: ergo etiam sub hoc decreto comprehendit fictè promittentes pretium temporale. prob. conf. si jura hanc fictam promissionem non comprehendissent, non sufficienter media præscripsissent ad hoc, ut finis intentus obtineretur: prob. passim clerici promitterent fictè aliquod pretium patronis, collatoribus &c. & postea ob hanc promissionem acciperent beneficium: ergo nequaquam Pontifex sufficienter præcavisset, ne simoniace beneficia conferrentur.

Confir. omnia illa censentur sub decreto quodam comprehensa & inclusa, quæ si sub illo non continentur, decretum fieret inefficax,

atque aequaliter, & à posteriori inutile: atqui evaderet tale, si fictè promittentes in eo non continerentur: ergo &c. prob. m. quamplurimi fictè promitterent temporalia, ut ex hoc promoverentur ad beneficia, quia scirent, talem collationem non esse ipso jure nullam.

Hinc ad rationes, quæ huic nostræ opinioni ad initium hujus §. obiectæ fuerunt, & quidem ad primam respondeo dist. ant. hæc pena sicut lata in promittentes vel verè, aut fictè: con. in solos verè, ac cum animo se interius obligante promittentes negatur: ex dictis constat nequaquam sufficiens medium ad impediendam simoniam ad futurum, si ficta promissione beneficium adeptus, isto non fuisset ipso jure spoliatus: cum enim ejusmodi conventiones ut plurimum clanculum & occultè fiant, hinc rarissimè ad amissionem beneficii & perceptorum fructuum restitutionem obligarentur ejusmodi simoniace promoti beneficiati.

Ad secundam reponimus: dist. verba sunt accipienda propriè, nisi ex fine legis constet, quòd hæc etiam voluerit comprehendere rem aequaliter minus propriè participantem de stricto sensu verborum: con. si ex fine istud colligatur. Nego: cum de internis non judicet prætor, & semper supponantur verba conformata esse menti, ideo in foro externo non admitteretur talis excusatio, sed ad dimissionem beneficii talis simoniacus certò condemnatur.

Rr 3

retur.

retur. Ergo etiam non malè præsumitur, quod ipso facto voluerit eundem privare, ne ex nequitia sua lucrum aliquod reporter.

Tertiæ objectioni satisfacimus; quòd fictè rebaptizans non committat illud malum, quod ut evitaretur statuta fuit irregularitas. ergo non est mirum, si pœnam statutam in rebaptizantes non incurrat fictè rebaptizans; malum enim, quod impedire pœnâ irregularitatis in rebaptizantes latâ, intendebat Ecclesia, erat irreverentia, quam rebaptizans sacramento, frustrando istud, inferre solet: hæc autem irreverentia jam evitatur, si ficta fuerit rebaptizatio.

Ad instantiam de hæresi exteriori sine interiore prolata dicimus, finem, quem suis pœnis in hæreticos latâ consequi Ecclesia constituit, non exigere, ut etiam soli profertentes hæresin absque interna, easdem incurrant, voluit enim his pœnis absterre fideles, ne à fide vera deficiant; hoc autem solamente, & iudicio interno contingit, cum

hæresis sit error contra fidem cum pertinacia in eo, qui se christianum profitetur, ex altera parte ostendimus nequaquam obtineri finem pœnis in simoniacos latâ intentum, si eandem fictè promittentes evaderent.

Ad ultimò locò adductum dicimus, iura exigere promissionem ex se, in foro ex interno sufficientem ad obligationem ex promissione resultantem: atqui hæc resultat ex sola promissione externa etiam sine animo se obligandi facta.

Secundò: illam promissionem exigant iura, quæ conducit ad simoniacam obtentionem beneficii, sed ad hanc etiam ficta promissio, si hæc adverti non poterit, conducit: ergo &c.

Verùm cum solutiones modò datæ suam adhuc probabilitatem relinquant oppositæ opinioni, in praxi à confessario non erit obligandus ad dimissionem sui beneficii ejusmodi simoniacus clericus, quamdiu à iudice Ecclesiastico ad hanc pœnam non fuerit condemnatus.

§. VI.

Resolvitur sextum quæsitum.

Num ordinarius simoniacè provisum rehabilitare possit ad taliter obtentum beneficium denuo obtinendum?

- 34 **I**nter alias pœnas, quas simonia realis, ex utraque parte, aut juxta nonnullos etiam ex rei spiritualis collatione completa, inducit juxta tenorem *cap. nobis fuit: 27. de simonia: & cap. ultimi: de Elect.* est etiam ipsius simoniacè provisus inhabilitas ad retinendum, vel denuo obtinendum beneficium, quod simoniacè semel obtentum fuit. Superest itaque

que quæstio, à quo hæc inhabilitas tolli, & simoniacè provifus rehabilitari tum ad hoc, tum ad alia beneficia de novo recipienda possit.

35 Certum quidem in hac quæstione est quòd solus Pontifex per se in inhabilitate ista dispensare possit, eò quòd ex una parte nullus inferior in lege superioris dispensare possit, & qui tulit legem, etiam hanc queat tollere: ex altera quoque parte inhabilitatis pæna jure communi fit lata.

36 Cùm itaque per se solus Pontifex in hac inhabilitate dispensare possit, ulterior movetur quæstio, an non etiam Episcopus in quodam casu illam tollere possit, saltem si simonia fit occulta, nec ad forum externum deducta, & ne deducatur, nullum periculum adsit.

Duplex autem circumstantia in resolutione hujus dubii consideranda venit; num scilicet ignorante provifio simonia à tertio fuerit commissa, & ab isto beneficium bona fide possideri ceptum: vel istud mala fide non sine commissa simonia la-be provifus acceptaverit. Quod si bona fide inceperit possidere beneficium, & hoc non majus, sed simplex sit; postquam illud beneficiatus liberè resignaverit, poterit hoc eidem denuo ab ordinario conferri.

Si autem bona fide, non sine simonia tamen per tertium commissa, acceptum beneficium, fuerit majus, ubi hoc liberè resignatum; non poterit istud immediatè eidem

beneficiato de novo conferri: sed prius alteri, & postquam iterum vacaverit, tunc primum priori simoniacè provifio beneficiato denuo conferri poterit. Ita habetur *cap. penult. de Electi.* & traditur ab Abbate in *c. 22. b. tit. Palao, Pyrhing Reiffenstuel n. 336 juncto n. 337.* Laurent. *de simonia q. 112. n. 1.* annotamus hîc etiam quæ P. Reiffenstuel in hoc puncto advertit, dispositionem scilicet *cit. cap. penult. de Electi.* volentis ut beneficium majus non immediatè de novo conferatur tali bona fide, cum simoniata- men, ab alio commissa, provifio; duntaxat procedere in casu, quo talis beneficiati provifio in foro externo reprobata, aut ut irrita declarata fuerit. Consequenter juxta sententiam memorati Patris Reiffenstuel etiam majus tale beneficium immediatè conferri pesser de novo ex voluntate Episcopi ejusmodi antea ignoranter & bona fide, per simoniam tertii tamen, promoti beneficiato.

Si quæstio transferatur ad beneficiatum; qui conscius ad beneficium simoniacè promotus fuerat, communis sententia docet, Episcopo nequaquam competere facultatem habilitandi ejusmodi simoniacè promotum ad idem beneficium denuo accipiendum, aut retinendum, etiamsi simonia occulta & ad forum contentinosum necdum deducta fuerit, quod totum sequentibus rationibus verosimile à se reddi posse existimant.

Pri-

Prima: si talis facultas Episcopo competeret, tunc vi *Tridentini ses. 24. de Reform. c. 6.* Ubi Episcopis datur facultas dispensandi pro foro interno in omnibus irregularitatibus, quæ ex occulto delicto provenerint, excepta irregularitate ex homicidio voluntario proveniente; item in omnibus casibus occultis etiam Papæ reservatis: sed ex hoc capite nulla facultas competit Episcopo rehabilitandi simoniaci prob. m. rehabilitatio ejusmodi simoniaci beneficiati, nequaquam sub allato privilegio comprehenditur ergo &c. prob. ant. rehabilitatio non pertinet, nec habet rationem censuræ, aut irregularitatis, sed tantum rationem cujusdam pænæ vindicativæ ob commissam simoniam: ergo &c. prob. conf. privilegium istud solummodo comprehendit casus reservatos Pontifici, censuras, atque irregularitates: ergo si sub nullo horum contineatur potestas rehabilitandi, nec continebitur sub illo Episcopi concessio privilegio.

Conf. Suarezius *lib. 4. de simonia cap. 61. n. 11.* ostendit, Tridentinum nequaquam Episcopis dedisse facultatem absolventi ab omnibus pænis reservatis, ergo, si hæc inhabilitas habet rationem ejusmodi pænæ reservatæ, non poterit illa ab Episcopis auferri.

Probant eandem suam sententiam secundò. Dispositio, & facultas Episcopis à Tridentino concessa se non extendit ad casus, nova lege Pontificia post tridentinum pri-

mum reservatos; atqui hæc reservatio est primùm facta post tridentinum, scilicet à Pontifice Gregorio XIII. audita congregatione Cardinalium juxta recitationem Farinacii *tom. 4. de cessionem Rotæ fol. 77.* quæ omnia multò clarùs elucent ex verbis formalibus adductæ declarationis: *ibi Episcopus etsi à simonia occulta absolvere, possit, non potest tamen rehabilitare ad beneficium impoltrum obtinendum neque ad retinenda, quæ per simoniam occultam retinet.*

Hactenus allatæ rationes videntur aliquibus non ita firmæ, ac solidæ, ut nullam probabilem, ac verosimilem solutionem admittant. Ad primam enim respondent, concess. M. neg. m. in hujus probatione: neg. ant. dein negant iterum antecedens atque dicunt, istam inhabilitatem habere rationem cujusdam quasi irregularitatis, quæ est inhabilitas, seu impedimentum canonicum per se directè impediens susceptionem ordinum, & indirectè usum receptorum: ista autem inhabilitas ex delicto simoniaco contracta impedit usum receptorum, in quantum respectu talis beneficii simoniacè suscepti non permittitur beneficiato usus sacramentorum, & officii aliàs ad tale beneficium pertinentis.

Ex quo etiam patet responsio ad confirmationem: licet enim Episcopi non possint absolvere à quacunque pænâ; iisdem tamen competit potestas absolventi ab irregularitatibus

tatibus propriè, vel quasi talibus, ergo cum hæc inhabilitas sit talis quasi irregularitas, ab illa Episcopi poterunt absolvere in conscientia.

Ad 2. Rationem reponi potest: transmiss. majore dist. m. hæc reservatio est primum facta post tridentinum, & loquitur de casu, quo delictum simoniæ jam ad forum externum deductum fuit, & sententia in simoniacum jam lata; concedo; & loquitur de casu, quo crimen simoniæ adhuc est occultum: neg. m. & sic distincto consequente, neg. consequentiam.

Etiamsi igitur Palao Disp. 3. de simon. punto ultimo num. 3. sententiam, quæ negat Episcopis facultatem dispensandi cum talibus in ordine ad habilitatem; probabiliorem, & in praxi sequendam judicet, fateatur tamen idem author, sibi probabile esse, posse Episcopum dispensare cum occulto simoniaco circa inhabilitatem per simoniam occultam contractam. Pro hac etiam sententia adjecit Enriquez lib. 13. de excomm. cap. 56. num. 1. Et com. litt. f. Leonardum Lessium qui reputat illam probabilem lib. 2. c. 35. num. 140. consentit Suarez lib. 4. c. 61. num. 11. in quantum dicit sen-

tentiam communem esse veriolem: si enim est verior: Ergo hæc concedens Episcopis hanc facultatem est etiam vera, hoc est probabilis. Inclinat in hanc sententiam P. Keimer: Saa verbo Episcopus num. 28. docet Episcopum posse dispensare in omni inhabilitate ad beneficia, nisi Papa id sibi specialiter reservaverit. Idem tenet Alloza eodem verbo sect. 5. num. 1. His accedit Sanchezius in summa lib. 6. cap. 15. n. 78. affirmans posse Episcopum cum suis subditis dispensare in inhabilitate contracta ob occultum delictum, virtute Tridentini sess. 24. de Reform. cap. 6. Ergo sententia concedens hanc facultatem absolventi ab inhabilitate, & rehabilitandi probabiliter Episcopis competit.

Examinandus itaque Gerardus erit, num suum circa simoniacam obtentionem hujus beneficii delictum, sit publicum, atque ad forum externum jam deductum; an occultum tantum, neque ad externum Judicem deductum, aut ullum, nec ad hunc deducatur, periculum adsit. Ut determinari possit, num Româ, an ab ordinario suo ad idem beneficium denuo obtinendum rehabilitari debeat.

CASUS XXIV.

De obligatione restituendi duplicis pro eadem missa accepti stipendii.

Beneficiarius, licet ratione sui beneficii tribus diebus in eadem hebdomade in Sacello quodam sacrificare debuerit: quia

S s

tamen